

שם הפעילות: ונתנה תוקף – יום כיפור

הכותב/ת: ליאור קולודני (עורכת)

[הנוסח הוא לפי הספר "ענני" בעריכת פנחס שדה]

וְנִתְּנָה יתְקַף קִדְשֵׁת הַיּוֹם,
כִּי הוּא נוֹרָא וְאִים.
וְבוֹ תִנְשָׂא מַלְכוּתְךָ, וַיִּכּוֹן בְּחֶסֶד כְּסָאֲךָ,
וַתִּשָׁב עָלָיו בְּאַמֶּת.
אַמֶּת כִּי אַתָּה הוּא יְדִין וּמוֹכִים יוֹדֵעַ וְעַד,
וְכוֹתֵב וְחוֹתֵם וְסוֹפֵר וּמוֹנֵה,
וַתִּזְכֹּר כָּל הַנְּשֻׁכָּחוֹת,
וַתִּפְתַּח אֶת סֵפֶר הַזְּכוּרוֹת,
וּמֵאֲלֵיו יִקְרָא, וְחוֹתֵם יָד כָּל אָדָם בּוֹ.

וּתְשׁוּבָה וַתִּפְּלֶה וַאֲדַקָּה
מֵעֲבִירִין אֶת רֵעַ הַגְּזֵרָה.

וּבְשׁוֹפֵר גָּדוֹל יִתְקַע
וְקוֹל דְּמָמָה דִּקְוָה יִשְׁמַע.
וּמִלְאָכִים יִחַפְּזוּן,
וְחִיל וְרִעְדָה יֵאֲחַזוּן,
וְיֵאמְרוּ: הֲנֵה יוֹם הַדִּין
לִפְקֹד עַל צָבָא-מְרוֹם בְּדִין.
כִּי לֹא יִזְכּוּ בְּעֵינֵיךָ בְּדִין.

אַמֶּת כִּי אַתָּה הוּא יוֹצֵר, וְאַתָּה יוֹדֵעַ יִצְרָם,
כִּי הֵם בְּשֵׁר וְדָם.
אָדָם יְסוֹדוֹ מֵעֶפֶר וְסוֹפּוֹ לְעֶפֶר,
בְּנַפְשׁוֹ יָבִיא לְחַמוֹ.
מְשׁוּל בְּחֶרֶס הַנְּשֻׁכָּר, כְּחֹצֵר יָבֵשׁ וְכֹצֵץ נוֹכַל,

וְכָל בָּאֵי-עוֹלָם יַעֲבְרוּן לְפָנֶיךָ כְּבָנֵי-מְרוֹן.
כְּבִקְרַת רוּעָה עֲדָרוּ, מֵעֲבִיר צֹאנוּ תַּחַת שְׂבָטוֹ,
כֵּן תַּעֲבִיר וְתִסְפֹּר וְתִמְנֶה וְתִפְקֹד
נִפְשׁ כָּל חַי.
וְתִחַתֵּךְ קֹצֵבָה לְכָל בְּרִיָּה. וְתִכְתֹּב אֶת גְּזֵר דִּינָם.

וְכָצַל עוֹבֵר,
וְכָעָנָן כָּלָה, וְכָרוּחַ נוֹשֶׁכֶת, וְכָאָבֶק פּוֹרֵחַ,
וְכַחֲלוֹם יַעֲוֶיף.

וְאַתָּה הוּא מְלֵךְ, אֵל חַי וְקַיִם.

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה יִכְתְּבוּן
וְבֵיוֹם צוֹם כְּפוּר יִחַתְּמוּן:
כְּפוּה יַעֲבְרוּן וְכְפוּה יִבְרֵאוּן,
מִי יִחִיָּהּ. וּמִי יָמוּת,

אמנון ממגנצא

כזה ראה וחדש
מרכז ההדרכה "שבילים"
ארגון מערכות החינוך החברתי-קהילתי
אגף החינוך, התנועה הקיבוצית

הפיוט, הנאמר בתפילות ראש השנה ויום הכיפורים, אפשר שנתחבר כמה מאות שנים קודם לכן, אך מסורת שמקורה בספר "אור זרוע" מייחסתו לר' אמנון, בן המאה ה-10, שאמר הפיוט בשעת מותו על קידוש השם. לעומת זאת יש מאחרים הפיוט ומייחסים אותו לר' קלונימוס בן משולם ממגנצא, האיש שאליו, לפי אותה מסורת, נתגלה ר' אמנון בחלום "ולימד לו את הפיוט ההוא".

[מתוך "ענני", בעריכת פנחס שדה]

ספר אור זרוע, ח"ב - הלכות ראש השנה, סימן רעו

מצאתי מכתב ידו של ה"ר אפרים מבונא בר יעקב. שר' אמנון ממגנצא יסד ונתנה תוקף על מקרה הרע שאירע לו וזה לשונו:

מעשה בר' אמנון ממגנצא שהיה גדול הדור ועשיר ומיוחס ויפה תואר ויפה מראה, והחלו השרים וההגמון לבקש ממנו שיהפך לדתם, וימאן לשמוע להם. ויהי כדברם אליו יום יום ולא שמע להם ויפצר בו ההגמון. ויהי כהיום בהחזיקם עליו ויאמר חפץ אני להועץ ולחשוב על הדבר עד שלשה ימים, וכדי לדחותם מעליו אמר כן. ויהי אך יצוא יצא מאת פני ההגמון, שם הדבר ללבו על אשר ככה יצא מפיו לשון ספק שהיה צריך שום עצה ומחשבה לכפור באלקים חיים. ויבוא אל ביתו ולא אבה לאכול ולשתות ונחלה. ויבואו כל קרוביו ואוהביו לנחמו, וימאן להתנחם כי אמר ארד אל ניבי אבל שאולה. ויבך ויתעצב אל לבו. ויהי ביום השלישי בהיותו כואב ודואג וישלח ההגמון אחריו, ויאמר לא אלך. ויוסף עוד הצר שלוח שרים רבים ונכבדים מאלה, וימאן ללכת אליו. ויאמר ההגמון: מהרו את אמנון להביאו בעל כרחו, וימהרו ויביאו אותו, ויאמר לו: מה זאת אמנון, למה לא באת אלי למועד אשר יעדת לי להועץ ולהשיב לי דבר ולעשות את בקשתי? ויען ויאמר אמנון: אני את משפטי אחרוך, כי הלשון אשר דבר ותכזב לך - דינה לחתכה. כי חפץ היה ר' אמנון לקדש את ה' על אשר דבר ככה. ויען ההגמון ויאמר: לא כי הלשון לא אחתוך, כי היטב דברה, אלא הרגלים אשר לא באו למועד אשר דברת אלי - אקצץ, ואת יתר הגוף איסר. ויצו הצורר ויקצצו את פרקי אצבעות ידיו ורגליו, ועל כל פרק ופרק היו שואלין לו: התחפוץ עוד אמנון להפך לאמונתנו? ויאמר: לא. ויהי ככלותם לקצץ צוה הרשע להשכיב את ר' אמנון במגן אחד וכל פרקי אצבעותיו ביצדו, וישלחהו לביתו. הכי נקרא שמו ר' אמנון, כי האמין באל חי וסבל על אמונתו יסורין קשין מאהבה רק על הדבר שיצא מפיו.

אחר הדברים האלו קרב מועד והגיע ראש השנה. בקש מקרוביו לשאת אותו לבית הכנסת עם כל פרקי אצבעותיו המלוחים ולהשכיבו אצל שליח ציבור, ויעשו כן. ויהי כאשר הגיע שליח ציבור לומר הקדושה וחיות אשר הנה, אמר לו ר' אמנון: המתן מעט ואקדש את השם הגדול. ויען בקול רם: ובכן לך תעלה קדושה, כלומר שקדשתי את שמך על מלכותך ויחודך. ואח"כ אמר ונתנה תוקף קדושת היום, ואמר אמת כי אתה דיין ומוכיח, כדי להצדיק עליו את הדין שיעלו לפניו אותן פרקי ידיו ורגליו וכן כל הענין, והזכיר וחותם יד כל אדם בו ותפקוד נפש כל חי, שכך נגזר עליו בראש השנה. וכשגמר כל הסילוק, נסתלק ונעלם מן העולם לעין כל ואינו, כי לקח אותו אלקים. ועליו נאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' (תהלים לא).

אחר הדברים והאמת אשר הועלה ר' אמנון ונתבקש בישיבה של מעלה, ביום השלישי לטהרתו נראה במראות הלילה לרבנא קלונימוס בן רבנא משולם בן רבנא קלונימוס בן רבנא משה בן רבנא קלונימוס, ולימד לו את הפיוט ההוא ונתנה תוקף קדושת היום, ויצו עליו לשלוח אותו בכל התפוצות הגולה להיות לו עד וזכרון, ויעש הגאון כן.

כזה ראה וחדש
מרכז ההדרכה "שבילים"
ארגון מערכות החינוך החברתי-קהילתי
אגף החינוך, התנועה הקיבוצית

Leonard Cohen

Who By Fire

And who by fire, who by water,
who in the sunshine, who in the night time,
who by high ordeal, who by common trial,
who in your merry merry month of may,
who by very slow decay,
and who shall I say is calling?

And who in her lonely slip, who by barbiturate,
who in these realms of love, who by something blunt,
and who by avalanche, who by powder,
who for his greed, who for his hunger,
and who shall I say is calling?

And who by brave assent, who by accident,
who in solitude, who in this mirror,
who by his lady's command, who by his own hand,
who in mortal chains, who in power,
and who shall I say is calling?

[לחצו כאן](#) – לשמיעת השיר

מי באש / ליאונרד כהן
מאנגלית: אורי דותן בוכנר

ומי באש, מי במים
מי לאור חמה, מי בליל
אפלה
מי בסבל רב, מי סתם כך
מי ביום פריחה אביבית, מי
בגסיסה איטית
ומה אומר? מי הוא זה, מי
המבקש?

ומי בנפילה, מי בתרופות
הרגעה
מי בממלכת האהבה, מי
באיבחה מהירה
מי במפולת שלגים, מי
באבקת סמים
מי בתאוות בצע, מי בגלל
רעבונו
ומה אומר? מי הוא זה, מי
המבקש?

ומי בהשלמה אמיצה, מי
בתאונה
מי גלמוד בכדידותו, מי אל
מול מראתו
מי בפקודת גבירתו, מי בידי
שלו
מי אסור בכבלים, מי בכוחות
רבים
ומה אומר? מי הוא זה, מי
המבקש?

מי באש? / לאונרד כהן
מאנגלית: קובי מידן

מי באש?
מי במים?
מי לאור השמש?
מי בחשכת ליל?
מי בבית דין של מטה?
מי בישיבה של מעלה?
מי בפריחה החייכנית
הזאת?
מי בדעיכה איטית מאד?
ומי, מי קורא בשמנו?

מי במעידה קלה?
מי בסמי שינה?
מי בשלטון הלב?
מי במכשיר קהה?
מי במפולת שלג?
מי באבקה נשפכת?
מי בשל בצע כסף?
מי ברעב בלי שובע?
ומי, מי קורא בשמנו?

מי בזמן טיפוס?
מי בתוך אוטובוס?
מי ברוב בדידות?
מי בראי ממול?
מי במצוות גבירתו?
מי על חרכו שלו?
מי ייקשר עד מוות?
מי ייכנע לכוח?
ומי, מי קורא בשמנו?

מי באש / לאונרד כהן
מאנגלית: יהונתן נדב
*התרגום לזכר הוריי, יעל ומרדכי
נדב

ומי באש, מי במים,
מי לאור יום, מי לַעַת לַיִל,
מי בַּחֲרִיצַת מִשְׁפָּט, מי בַּיְסוּרִים
קָרִים,
מי בַּיּוֹם אֲבִיב זוֹהַר־זוֹהַר,
מי לְאֵט מְאֹד יִתְפַּוֵּר,
ומי, מי הוא שְׁקוֹרָא לִי?

ומי בַּמְעִיזָה קִטְנָה, מי בַּכְדוּרֵי
שָׁנָה,
מי בַּעוֹל הָאֲהָבָה, מי בַּחֲבֻטַּת אֵלֶּה,
מי בַּרְעֵשׁ, מי בַּאֲבָקָה,
מי בַּגִּלְגַּל הַחֲמֻדוֹת, מי בַּגִּלְגַּל רָעַב
פְּשׁוּט,
ומי, מי הוא שְׁקוֹרָא לִי?

ומי בְּהַשְׁלָמָה שְׁלֵוָה, מי בַּתְּאוּנָה
קְרוּבָה,
מי יְחִיד בְּכַדִּידוֹתוֹ, מי אֵל מוֹל
בְּבוֹאָתוֹ,
מי בַּמְצוֹת גְּבִירָתוֹ, מי בְּמוֹ יָדָיו,
מי אֲסוּר בַּכְּבָלָיו, מי בְּכּוֹחַ רַב,
ומי, מי הוא שְׁקוֹרָא לִי?

["הארץ" 23.10.14](#)